

Manifest Bedrijfsleven Westland

Juli 2017

De wensen van het bedrijfsleven in Westland voor een optimaal ondernemingsklimaat in de nieuwe collegeperiode

Overheid en bedrijfsleven hebben elkaar nodig om samen een aantrekkelijk ondernemingsklimaat te creëren en werkgelegenheid en welvaart te bieden. In dit Manifest presenteren VNO-NCW Westland-Delfland, MKB Westland en LTO Glaskracht Westland de wensen van het bedrijfsleven voor de nieuwe collegeperiode 2018-2022.

Voor de komende jaren hebben wij (in lijn met het landelijk beleid van onze organisaties) een zestal aandachtsgebieden geformuleerd waarvoor wij de steun van de politiek vragen. In dit manifest zullen wij achtereenvolgens uw medewerking vragen voor de volgende onderwerpen:

1. Infrastructuur en bereikbaarheid
2. Toekomstbestendige thuisbasis voor het tuinbouwcluster
3. Innovatie & Arbeid
4. Vitale kernen, inclusief recreatie & toerisme
5. Overige bedrijvigheid en lokale bedrijventerreinen
6. Westland Agenda III

Ad 1. Infrastructuur en bereikbaarheid

Voor de economie van Westland – en zeker ook voor het transport van versproducten – zijn korte en betrouwbare reistijden voor vracht- en personenvervoer van essentieel belang. De laatste jaren zijn goede investeringen gedaan in projecten als Drie-in-Eén en de A4 Midden-Delfland. De dagelijkse praktijk en verkeersstudies wijzen uit dat er komende jaren fors méér investeringen nodig zijn. Daarom vragen we de Westlandse politiek zich uit te spreken en in te zetten voor:

Binnen het Westland

- vergroting capaciteit van de centrale as door Westland: de N213
- verdubbeling van de Veilingroute: de N222
- hoogwaardig openbaar vervoer binnen Westland en van en naar omliggende steden: frequent, snel en comfortabel.
- bevordering van mobiliteitsmanagement (fietsverkeer, OV, thuiswerken enz.) om burgers en werkenden te stimuleren minder gebruik te maken van de auto

- een robuuste en duurzame ontsluiting van het ABC-terrein in Poeldijk
- hoogwaardig openbaar vervoer binnen Westland en van en naar omliggende steden: frequent, snel en comfortabel. Het is daarbij belangrijk niet alleen de woonkernen met hoogwaardig openbaar vervoer in de vorm van busverbindingen te ontsluiten, maar ook de glastuinbouwgebieden en bedrijventerreinen. Inschakeling van private vervoerders kan interessant zijn en zou onderzocht moeten worden. Ook het realiseren van een aparte baan voor vrachtverkeer en groepsvervoer op de hoofdroutes door het Westland is dan belangrijk. Dit zal een impuls geven aan meer bus- en groepsvervoer in het Westland.

Buiten het Westland

- snelle verbetering ontsluiting van de Wippolderlaan/ Veilingroute op de A4
- voortvarende aanleg van de Blankenburgtunnel inclusief verbindingen op de bestaande wegenstructuur
- aanpak knelpunten op A4 tussen Den Haag en Schiedam
- ontwikkeling Zevenmanshaven bij Vlaardingen voor een korte verbinding voor (vers)transport over water tussen de Rotterdamse haven en Westland. Voor minder vrachtwagens op de weg en minder CO₂.
- onderzoek naar optimalisering logistieke stromen sierteelt via lucht, water en weg.

Ad 2. Toekomstbestendige thuisbasis voor het tuinbouwcluster

Weghalen van obstructies en modernisering teeltareaal

Om herstructurering in de bestaande duurzame glastuinbouwgebieden een nieuwe impuls te geven is het weghalen van obstructies belangrijk zodat de sector zelf de herstructurering, samen met coalitie HOT, op kan pakken. Daarbij gaat het vooral om het verplaatsen van woningen die in de weg staan, maar ook om mogelijkheden om watergangen te verplaatsen of bedrijven die in de weg liggen en (daar waar nodig) ook het opruimen van verrommeld glas. Het instellen van een 'glasfonds' kan helpen. Daarnaast zou het niet benutte deel van het beschikbare subsidiebedrag voor het verplaatsen van woningen in de Poelzone ten behoeve van herstructurering, ingezet moeten worden voor andere gebieden binnen het Westland.

Duidelijkheid over vestigingsruimte

Bedrijven gevestigd in de bestaande duurzame glastuinbouwgebieden hebben investeringszekerheid nodig. Niet alleen voor het realiseren van verduurzaming op het gebied van energie, gezamenlijke of individuele waterzuivering etc. Dat geldt ook voor investeringen die ondernemers doen in participatie van werknemers met of zonder arbeidsbeperking, in de fysieke leefomgeving, in klimaatadaptatie, inpassen van innovaties op het gebied van robotisering, automatisering enz. Het is belangrijk helderheid te bieden over de bestendigheid van de gebieden die voor glastuinbouw zijn bedoeld zodat ondernemers ook daadwerkelijk kunnen en willen investeren in modernisering van dit teeltareaal zodat het Westland ook dé vooraanstaande productielocatie ter wereld is en blijft. Daarnaast is ook een duidelijke aanpak nodig om ervoor te zorgen dat dit gebied ook daadwerkelijk voor glastuinbouw beschikbaar blijft, dus voor de productie van voedsel (groenten) en welbevinden (bloemen en planten) en wat daar bij hoort en niet voor andere activiteiten die daar niet thuis horen.

Herstructureren ten behoeve van verduurzaming van de glastuinbouw

Modernisering van het teeltareaal in het Westland is nodig om te komen tot verdere verduurzaming van de glastuinbouw in het Westland. Bij herstructurering in de bestaande glastuinbouwgebieden moet dan ook vooral modernisering van (glas)tuinbouwareaal ten behoeve van verdere verduurzaming het criterium zijn voor overheidshandelen. Ruimtelijke vraagstukken die te maken hebben met de beschikbare ruimte voor glastuinbouw, dienen aan deze doelstelling getoetst te worden.

Investeren in warmtenetten

In het Westland is sprake van een aantal private én publieke initiatieven op het gebied van duurzame energie, bijvoorbeeld boren naar aardwarmte (geothermie). Het gebruik van restwarmte en geothermie in combinatie met WKK draagt bij aan een alternatief voor energievoorziening (ook voor de omringende steden) In dat kader is de ontwikkeling van warmte-netten, smartgrids of warmterotondes van groot belang, ook voor de glastuinbouw. Restwarmte en geothermie zijn vooral complementair en vullen elkaar dus goed aan.

Juist door restwarmte en geothermie aan elkaar te koppelen, kan er sprake zijn van beter rendement. Om verduurzaming in de glastuinbouwsector voor elkaar te krijgen is het nodig oplossingen te vinden voor optimalisatie en uitbreiding van CO2-levering aan de glastuinbouw. Uitbreiding van het aanbod is daarvoor van belang om betrouwbare en continue beschikbaarheid van CO2 van voldoende kwaliteit te realiseren. Wij pleiten voor het verbinden van de lokale netten zodat een open uitwisseling van warmte en CO2 mogelijk wordt en de lokale netten daar hun voordeel mee kunnen doen.

Ad 3. Innovatie & Arbeid

Het gezegde 'wie de jeugd heeft, heeft de toekomst', moet in praktijk worden gebracht door jongeren hier te faciliteren en te binden met prima onderwijs, een aantrekkelijk leefklimaat en een goede aansluiting op de arbeidsmarkt. Bovendien moeten hoogopgeleiden hun weg weten te vinden naar regionale bedrijven door de adviezen uit het rapport 'Laat Stad en Regio bruisen' zoveel mogelijk te benutten.

Samenwerking overheid en bedrijfsleven (SOB)

Om ervoor te zorgen dat ook in de toekomst voldoende goed geschoolde medewerkers én ondernemers beschikbaar zijn voor het glastuinbouwcomplex is samenwerking tussen overheid, bedrijfsleven en onderwijs essentieel. Eén van de aandachtspunten is het introduceren van de glastuinbouwketen als interessante werkgever c.q. kansrijke sector bij jongeren die voor een carrière of opleidingskeuze staan. Daarbij gaat het niet alleen om de productie van voedsel, bloemen en planten, maar ook om logistiek, afzet, marketing, onderzoek en kennisontwikkeling, research & development, opleiding en training, (inter)nationale handel, beleidsontwikkeling (personeels)-management, energieconcepten en toelevering etc.

In dat kader is een netwerk als SOB Westland van grote waarde. Dit netwerk richt zich op leerlingen van 12 tot 16 jaar met als doel hen te oriënteren op een vervolgstudie of beroep door in de praktijk te kijken en te zien wat er allemaal mogelijk is. Leerlingen maken hierdoor bewuster een studiekeuze. Dit voorkomt switchen van opleiding of vroegtijdig schooluitval. Voor het bedrijfsleven betekent dit de mogelijkheid om vroegtijdig te laten zien dat Techniek, Logistiek en de Greenport interessante loopbaanmogelijkheden biedt om te voorzien in de toekomstige behoefte aan gemotiveerd en geschoold personeel. Met haar algemene loketfuncties (beantwoorden vragen en doorverwijzen van scholen en bedrijven), haar specifieke projecten (Girlsday, Week van de Techniek, Collegetour, Dag van de Westlandse Tuinbouw, Westland On Stage, First Lego League Westland etc.) en haar netwerkfunctie (koppelen van scholen aan bedrijven) heeft SOB Westland de voorgaande jaren een nuttige en algemeen gewaardeerde ondersteunende rol vervuld. Wij vinden het van belang dat dit goede werk voortgezet kan worden.

Innovatieve & inclusieve Arbeidsmarkt

Het bieden van passende werkgelegenheid voor arbeidskrachten tegen betaalbare en concurrerende beloningen met aandacht voor de bijkomende voorzieningen (o.a. huisvesting en vervoer) is de uitdaging voor de komende jaren. Het evenwicht op de arbeidsmarkt 'met de juiste mens op de juiste plaats', moet hersteld worden om zoveel mogelijk arbeidskrachten te kunnen plaatsen. Om dat mogelijk te maken zijn diverse ontwikkelingen essentieel om in die behoefte te voorzien, zoals:

- het werven, plaatsen en huisvesten van buitenlandse arbeidskrachten dient prioriteit te krijgen;
- het integreren van arbeidsgehandicapten en mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt moet via o.a. MVO Westland/Patijnenburg gestimuleerd worden en bedrijven moeten zich openstellen om deze groepen een kans te geven (in aansluiting op het 100.000 Banenplan).

De voortgaande robotisering zal de behoefte aan menselijke arbeid doen verminderen en veranderen (er gaan banen verdwijnen en er komen andere banen bij). Onder meer via het World Horti Center zullen studenten op MBO en HBO- niveau in theorie en praktijk opgeleid moeten worden om aansluiting te krijgen op de arbeidsmarkt van de toekomst. De opleidingen dienen gericht te zijn op innovatie op technisch, ambachtelijk (vakmensen) en agrarisch ('groene vingers') gebied met aandacht voor marketing en internationalisering. Ter versterking van bovenstaande, dienen innovaties gestimuleerd en gesubsidieerd/gefinancierd te worden om onze leidende positie in de markt te behouden. Dit vraagt een goede samenwerking van bedrijfsleven, onderwijs en overheid.

Om bovenstaande zaken om te zetten in beleid en uitvoering stellen wij voor om een actieplan voor een inclusieve en innovatieve arbeidsmarkt op te stellen door de overheid, onderwijs en bedrijfsleven in samenwerking met World Horti Center en Patijnenburg/MVO Westland via een op te richten werkgroep. Alsmede fondsen beschikbaar te stellen vanuit publieke en private middelen via een Westland Agenda III om de werkgroep te faciliteren. De politieke partijen dit initiatief te laten ondersteunen.

Een dringende wens van ondernemers: verbeter de regionale samenwerking met andere gemeenten, onderwijs, sociale partners, private intermediairs en SW-instellingen op het terrein van arbeidsmarkt. Zorg voor eenduidigheid in de dienstverlening van de werkgeversservicepunten en bied werkgevers één loket.

Ad 4. Vitale kernen, inclusief recreatie & toerisme

Voor een gezonde detailhandel en horeca is het nodig dat de centra aantrekkelijker worden. De bedoeling is om gezamenlijk een investeringsagenda op te stellen. Daarbij kunnen aspecten als bereikbaarheid, parkeren en cameratoezicht aan de orde komen.

Voor het hiervoor aangegeven versterken van de positionering (o.a. open armen beleid, internationalisering) vragen we de gemeente € 0,4 miljoen structureel uit te trekken. Daarnaast vragen wij een budget van eveneens € 0,4 miljoen ook het vestigingsklimaat te verbeteren (public affairs, lobby, accountmanagement). Bovendien bepleiten we in totaal € 1 miljoen beschikbaar te stellen in een fonds voor het midden- en kleinbedrijf.

De uitvoering van de verschillende centrumplannen en herontwikkeling van de locaties van de huidige gemeentekantoren zullen leiden tot een toename van de levendigheid in de dorpscentra. Te denken valt aan 's-Gravenzande, Kwintsheul, Honselersdijk en Poeldijk. Het wordt in deze bestuursperiode écht zichtbaar. Leegstand, digitalisering en veranderingen in sectoren als retail, cultuur en horeca vereisen een creatieve aanpak om kernen aantrekkelijk te houden en voorzieningen op peil te houden. Voor het ontwikkelen van nieuwe functies, aanpassing van bestaand vastgoed, en het aanjagen van ondernemerschap is creativiteit nodig. Kansarme winkelgebieden moeten worden omgebouwd naar bijvoorbeeld woonfuncties, cross-sectorale concepten moeten toelaatbaar zijn in bestemmingsplannen. Investerings in groen, cultuur, toerisme en recreatie zijn nodig voor een onderscheidende positie.

Het bevorderen en faciliteren van de samenwerking tussen ondernemers en uitbreiding van de vaarrecreatie zijn voorbeelden van activiteiten die de kwaliteit en het imago van toerisme en recreatie in Westland moeten verbeteren.

Wij vragen de gemeenteraad een bijdrage te leveren aan een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor onze huidige en (potentiële) nieuwe bedrijven door belemmeringen in de gemeentelijke dienstverlening weg te nemen.

Vermindering van de regeldruk is daarbij een belangrijk speerpunt. Ook vragen we de politieke partijen het digitale Ondernemingsdossier, waarbij ondernemers hun informatie eenmalig vastleggen en beschikbaar stellen aan verschillende overheden, voor meer branches in te voeren.

Het Westland staat bekend als hét glastuinbouwgebied van Nederland. Deze sector krijgt terecht veel aandacht van de lokale en hogere overheden. Ook de retailsector van de gemeente Westland is, met 950 bedrijven in detailhandel, horeca en publieksgerichte dienstverlening, een belangrijke economische factor. Doordat consumentenvoorkeuren wijzigen (onder andere door ontwikkeling van internet als aankoopkanaal) is de winkelmarkt in een versnelde transitiefase gekomen. Ook de verschillende centrumplannen (recent gerealiseerd of in ontwikkeling) veranderen de lokale en bovenlokale retailstructuur. Tweederde van de 950 retailbedrijven is gevestigd in een van de acht centrumgebieden in Westland. Het aantal retailbedrijven buiten de centra is in 10 jaar met een kwart toegenomen. Het aantal winkels in centrumgebieden is in de afgelopen jaren juist afgenomen. Daarom geen winkelontwikkelingen buiten de centra, om zodoende de gewenste dynamiek in de centra mogelijk te maken. De detailhandelsmarkt is veranderd in een krimpmarkt. Om aan de aanbodzijde in te kunnen spelen op het gewijzigde consumentengedrag zijn keuzes in locaties nodig. Zonder keuzes gebeurt er per saldo niets en komt de economische vitaliteit van alle centra en overige retail-locaties in toenemende mate onder druk te staan.

Gemeente Westland is een relatief grote gemeente, met bovendien veel kernen. Hierdoor spelen er veel (deels concurrerende) belangen in en tussen de centra. Om als gemeente en (individuele) ondernemers niet (onbewust) langs elkaar heen te werken, is coördinatie nodig op het niveau van de gehele gemeente, toekomstige marktinitiatieven, ruimtelijke ontwikkelingen en overige acties. Daarom is door MKB Westland een Centra Manager aangesteld, in de beginfase gefinancierd vanuit het MKB Financieringsfonds. De Centra Manager zal echter pas succesvol kunnen zijn met het juiste mandaat, te verkrijgen van Gemeente Westland, ondernemerscollectieven en centrumorganisaties.

Ad 5. Overige bedrijvigheid en lokale bedrijventerreinen

Stimuleren bedrijvigheid op bedrijventerreinen

Ook buiten het tuinbouwcluster kent Westland veel (grotere en kleinere) bedrijven die belangrijk zijn voor het woon- en werkklimaat en de werkgelegenheid in onze gemeente. Vaak richten ze zich vooral op de eigen regio (bedrijven die actief zijn in de bouw, hoveniersbedrijven, ICT-bedrijven, garagebedrijven e.d.), andere bedienen een marktgebied dat verder gaat dan het Westland (Boal, Rexnord, Meer Groep e.d.). Ze zijn vooral gevestigd op bedrijventerreinen. Wij vragen de politieke partijen steun om:

- de openbare ruimten op de bedrijventerreinen goed te onderhouden,
- behoud van de bedrijventerreinen als vestigingslocaties voor uitsluitend bedrijven die andere bedrijven als klant hebben

Hiermee wordt bereikt dat de ruimte op de terreinen exclusief behouden blijft voor deze categorie bedrijven en zodat vermenging met op de consument gerichte bedrijven wordt voorkomen. Op de consument gerichte bedrijven en organisaties dienen zich te vestigen in de kernen. Daarmee ondersteunen ze het leefklimaat, de dynamiek en de aantrekkelijkheid van de kernen en de daar gevestigde winkelvoorzieningen.

- een snelle en veilige ontsluiting van de terreinen op de doorgaande verbindingen te waarborgen
- bestaande en nieuw op te richten BedrijfsInvesteringsZones (BIZ-en) te blijven faciliteren vanuit de gemeente.

- de middelen uit een op te richten Westland Agenda III ook toegankelijk te maken voor versterking van de aantrekkelijkheid de bedrijventerreinen en de daarop gevestigde midden- en kleinbedrijven.

Ad 6. Westland Agenda III

Afgelopen jaren heeft de gemeente de Westland Agenda I en II gerealiseerd. Tal van belangrijke private en overheidsinitiatieven om de economie en het leefklimaat in Westland te versterken, konden snel en gericht worden ondersteund via de beide Westland Agenda's. Wij vragen de politieke partijen ook voor de komende raadsperiode – aanvullend op de hiervoor genoemde bedragen Ad 4 – opnieuw 1 miljoen euro (plus mogelijk positief saldo Westland Agenda II) beschikbaar te stellen voor een actief ondersteuningsbeleid op het gebied van in ieder geval: arbeidsmarkt, innovatie, duurzaamheid, bedrijventerreinen, herstructurering glastuinbouwcomplex en internationalisering.